

YEME BOZUKLUĞU RİSKİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

UMUT KERMEN
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ÖLÇME
VE VERİ ANALİTİĞİ TEZSİZ YL
PROGRAMI
umutkermen@gmail.com

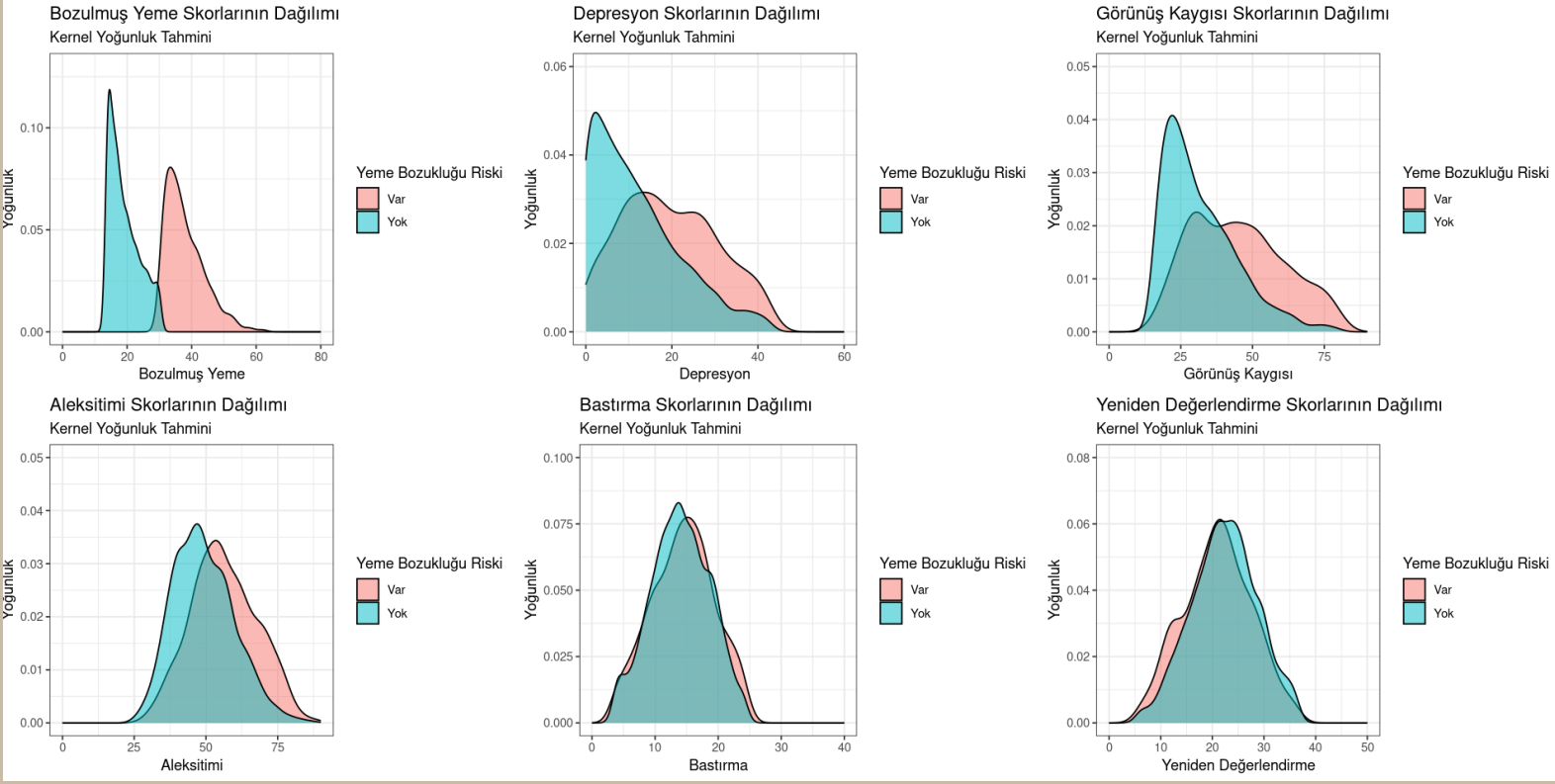
ÖZET

Yeme bozuklukları anoreksiya nervosa, bulimia nervosa, tıknırcasına yeme bozuklukları gibi psikiyatrik tanı gerektiren bozukluklardır. Yeme bozukluğu riski ise bu bozukluklara sahip olma riskini gösteren, tanı alınmamış evre veya klinik öncesi süreç olarak görünmektedir. Risk taşıyan kişilerde yediğini kısıtlama, beden ile aşırı uğraş ve aşırı kilo kontrol davranışları ile görülmektedir. Kişinin ergenlik döneminde olması, kadın olması, insanların bedenine yönelik olumsuz yorumları karşılaşması ve medyadaki güzellik algısı başlatıcı nedenler olabilmektedir. Çalışmada yeme bozukluğu riski ile ilişkili olabilecek bozulmuş yeme, görünüş kaygısı, depresyon, aleksitimi, bastırma ve yeniden ifade etme değişkenleri Kernel Yoğunluk Tahmini ve Korelasyon Analizi ile incelenmiştir.

YÖNTEM

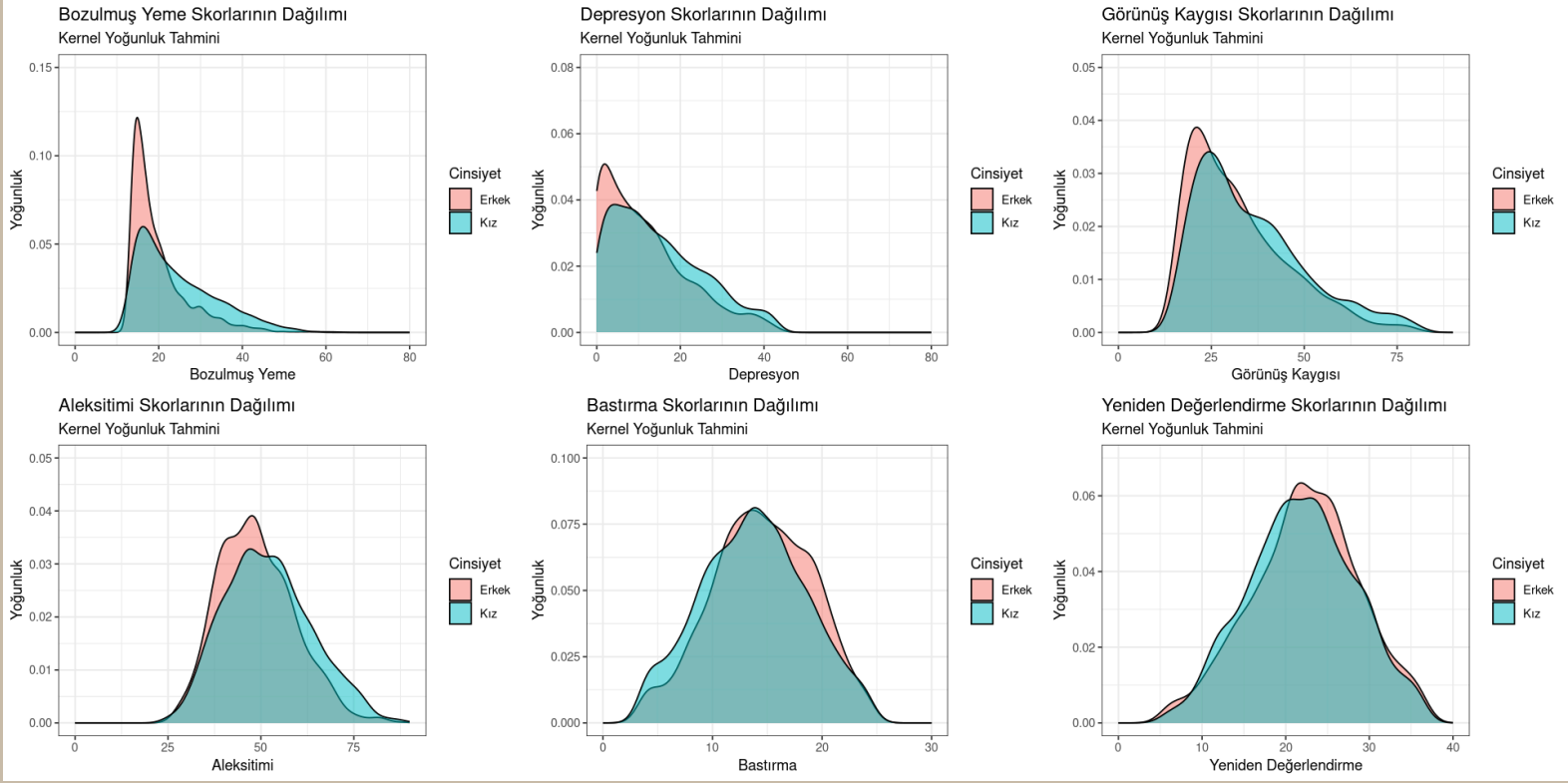
Çalışmada 1798 kız, 1468 erkek toplam 3266 kişi vardır. 567 katılımcının yeme bozukluğu riski varken 2699 katılımcının yoktur. 14-18 yaş arasında bulunan katılımcıların ortalama yaşları 15.77'dir. Çalışmanın birinci bölümünde cinsiyete ve risk durumuna göre bozulmuş yeme, görünüş kaygısı, depresyon, aleksitimi, bastırma ve yeniden ifade etme değişkenleri Kernel Yoğunluk Tahmini ile görselleştirilmiştir. İkinci bölümde ise yeme bozukluğu taşıyan, taşımayan ve tüm grup için bozulmuş yeme, görünüş kaygısı, depresyon, aleksitimi, bastırma ve yeniden ifade etme değişkenleri arasındaki korelasyonlar görsel olarak sunulmuştur. Görsellerin açıklamaları eş zamanlı olarak verilmiştir. Sonuç kısmında sonuçlar özetlenmiştir.

RİSKE GÖRE

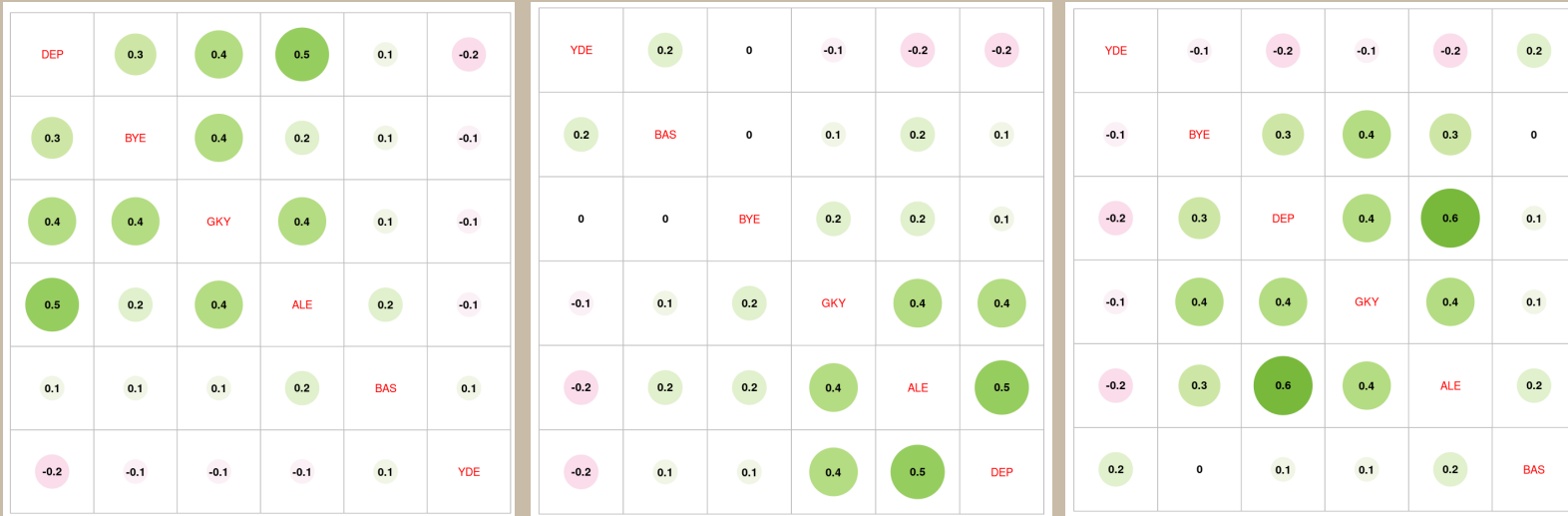
Görsele göre yeme bozukluğu riski bulunan grubun bozulmuş yeme, depresyon, görünüş kaygısı ve aleksitimi skorlarının daha yüksek olduğu tahmin edilebilir. Yeme bozukluğu riski olmayan gruptaki katılımcılar, daha düşük bozulmuş yeme, depresyon, görünüş kaygısı ve aleksitimi skorlarında yığılmıştır. Duygu düzenleme stratejileri olan bastırma ve yeniden değerlendirmede gruplar benzeşik görünmektedir.

CİNSİYETE GÖRE

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında bozulmuş yeme, depresyon, görünüş kaygısı için dağılımların sağa çarpık olduğu görülmektedir. Kız katılımcılar daha yüksel bozulmuş yeme, depresyon, görünüş kaygısı ve aleksitimi puanlarında yığılmıştır. Bastırma ve yeniden değerlendirme skorları her iki cinsiyet için de normal dağılıma sahip görünmektedir. Örtüşen dağılımlardan cinsiyete göre bastırma ve yeniden değerlendirme farklılaşma olmadığını söyleyebiliriz.

KORELASYONLAR

Soldan sağa 1. grafik yeme bozukluğu riski bulunan, 2. grafik yeme bozukluğu bulunmayan ve 3. grafik tüm gruba aittir. DEP: Depresyon, BYE: Bozulmuş Yeme, GKY: Görünüş Kaygısı, ALE: Aleksitimi, BAS: Bastırma, YDE: Yeniden Değerlendirme

Yeme bozukluğu riski bulunan gruba ait olan ilk korelasyon grafiği incelendiğinde, bozulmuş yeme, depresyon, aleksitimi ve görünüş kaygısı arasındaki pozitif korelasyonların varlığı dikkat çekmektedir. Duygu düzenleme süreçlerine ait değişkenlere ait korelasyonlar hem kendi içlerinde hem diğer değişkenlerle zayıftır.

Yeme bozukluğu riskine sahip olmayan grup için korelasyonlara bakıldığında, riskin göstergesi olan bozulmuş yeme değişkeninin depresyon ve görünüş kaygısı ile olan ilişkilerinin zayıfladığı görülmektedir. Depresyon, görünüş kaygısı ve aleksitimi arasındaki orta düzeyli korelasyonlar varlığını sürdürmektedir.

Tüm gruba ait korelasyonlarda ise , bozulmuş yeme, depresyon, aleksitimi ve görünüş kaygısı arasındaki pozitif ilişkilerin devam ettiği; depresyon ve aleksitimi arasındaki ilişkinin güçlendiği görülmektedir.

SONUÇ

Yeme bozukluğu riski taşıyanların daha yüksek görünüş kaygısı ve depresyon yaşayabilecekleri, kendilerini tanımlamakta daha fazla zorluk çekebilecekleri unutulmamalıdır. Sonuçlar, kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde yeme problemleri, görünüş kaygısı, depresyon ve aleksitimi yaşayabileceklerine dikkat çekmektedir. Yeme problemlerinin diğer değişkenlerle ilişkilerini genel popülasyon üzerinden görmek yerine; grubu risk durumuna göre bölerek görmek daha sağlıklı sonuçlar verecektir.